

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДРОГОБИЦЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ІВАНА ФРАНКА
РАДА МОЛОДИХ ВЧЕНИХ
MINISTRY OF EDUCATION AND SCIENCE OF UKRAINE
DROHOBYCH IVAN FRANKO STATE PEDAGOGICAL UNIVERSITY
YOUNG SCIENTISTS COUNCIL

ISSN 2308-4855 (Print)
ISSN 2308-4863 (Online)

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ГУМАНІТАРНИХ НАУК

HUMANITIES SCIENCE CURRENT ISSUES

ВИПУСК 95. ТОМ 3
ISSUE 95. VOLUME 3

Видавничий дім
«Гельветика»
2026

*Рекомендовано до друку Вченою радою
Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка
(протокол № 2 від 26.01.2026 р.)*

Актуальні питання гуманітарних наук: / [редактори-упорядники М. Пантюк, А. Душний, В. Ільницький, І. Зимомря]. – Дрогобич : Видавничий дім «Гельветика», 2026. – Вип. 95. Том 3. – 364 с.

Видання розраховане на тих, хто цікавиться питаннями розвитку педагогіки вищої школи, а також філології, мистецтвознавства, історії.

Редакційна колегія:

Пантюк М.П. – головний редактор, доктор педагогічних наук, професор, проректор з наукової роботи (Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка); **Душний А.І.** – співредактор, кандидат педагогічних наук, доцент (Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка); **Ільницький В.І.** – співредактор, доктор історичних наук, професор (Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка); **Дмитрів І.І.** – відповідальний секретар, кандидат філологічних наук, доцент (Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка); **Андрєєв В.М.** – доктор історичних наук, професор (Київський університет імені Бориса Грінченка); **Батюк Т.В.** – кандидат історичних наук, доцент (Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка); **Баукова А.Ю.** – кандидат історичних наук, доцент (Львівський національний університет імені Івана Франка); **Бермес І.Л.** – доктор мистецтвознавства, професор (Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка); **Боровик Л.А.** – кандидат педагогічних наук, доцент (Міжнародний економіко-гуманітарний університет імені академіка Степана Дем'янчука); **Волошин С.М.** – кандидат педагогічних наук (Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка); **Гриценко Г.З.** – кандидат історичних наук, доцент (Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка); **Галів М.Д.** – доктор педагогічних наук, професор (Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка); **Галик В.М.** – кандидат історичних наук, доцент (Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка); **Гук О.В.** – кандидат педагогічних наук, доцент (Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка); **Гжесяк Ян** – доктор габлітований, надзвичайний професор кафедри (Державна вища професійна школа в Коніні, Польща); **Дутчак В.Г.** – доктор мистецтвознавства, професор (Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника); **Засць В.М.** – кандидат мистецтвознавства, доцент (Національна музична академія України імені Петра Чайковського); **Зимомря І.М.** – доктор філологічних наук, професор (Ужгородський національний університет); **Іванишин П.В.** – доктор філологічних наук, професор (Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка); **Кекош О.М.** – кандидат педагогічних наук (Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка); **Корсак Р.В.** – доктор історичних наук, професор (Ужгородський національний університет); **Кравчик М.О.** – кандидат філософських наук, доцент (Міжнародний гуманітарний університет) **Лазурко Л.М.** – доктор історичних наук, доцент (Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка); **Мартинів Л.І.** – кандидат мистецтвознавства, доцент (Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка); **Маршалек-Кава Джоанна** – доктор наук, доцент (Університет Миколая Коперника в Торуні, Торунь, Польща); **Масненко В.В.** – доктор історичних наук, професор (Черкаський національний університет імені Богдана Хмельницького); **Мафтин Н.В.** – доктор філологічних наук, професор (Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника); **Мацьків П.В.** – доктор філологічних наук, професор (Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка); **Медвідь О.В.** – кандидат історичних наук (Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка); **Невмерзіцька О.В.** – доктор педагогічних наук, доцент (Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка); **Оршанський Л.В.** – доктор педагогічних наук, професор (Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка); **Пагута М.В.** – кандидат педагогічних наук, доцент (Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка); **Пантюк Т.І.** – доктор педагогічних наук, професор (Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка); **Петречко О.М.** – доктор історичних наук, професор (Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка); **Печарський А.Я.** – доктор філологічних наук, професор (Львівський національний університет імені Івана Франка); **Попп Р.П.** – кандидат історичних наук (Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка); **Синкевич Н.Т.** – кандидат мистецтвознавства, доцент (Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка); **Ситник О.М.** – доктор історичних наук, професор (Мелітопольський державний педагогічний університет імені Богдана Хмельницького); **Сташевська І.О.** – доктор педагогічних наук, професор (Харківська державна академія культури), заслужений діяч мистецтв України; **Сташевський А.Я.** – доктор мистецтвознавства, професор (Харківська державна академія культури), заслужений діяч мистецтв України; **Стецик Ю.О.** – доктор історичних наук, професор (Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка); **Стреначикова Марія** – доктор наук (doc. CSc., PhD.), (Академія мистецтв у Банській Бистриці); **Тельмак В.П.** – кандидат історичних наук, доцент (Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка); **Устименко-Косоріч О.А.** – кандидат мистецтвознавства, доктор педагогічних наук, професор (Сумський державний педагогічний університет імені А.С.Макаренка); **Футала В.П.** – доктор історичних наук, доцент (Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка); **Чик Д.Ч.** – доктор філологічних наук, доцент (Кременецька обласна гуманітарно-педагогічна академія імені Тараса Шевченка); **Янишин Б.М.** – кандидат історичних наук, старший науковий співробітник (Інститут історії України НАН України); **Яремчук В.П.** – доктор історичних наук, професор (Національний університет «Острозька академія»).

Збірник індексується в міжнародній базі даних **Index Copernicus International**.

На підставі наказу Міністерства освіти і науки України № 6143 від 28.12.2019 р. (додаток 4) журнал внесений до Переліку наукових фахових видань України (категорія «Б») у галузі педагогічних наук (А1 – Освітні науки, А2 – Дошкільна освіта, А3 – Початкова освіта, А4 – Середня освіта (за предметними спеціалізаціями), А5 – Професійна освіта (за спеціалізаціями), А6 – Спеціальна освіта (за спеціалізаціями)).

На підставі наказу Міністерства освіти і науки України № 409 від 17.03.2020 р. (додаток 1) журнал внесений до Переліку наукових фахових видань України (категорія «Б») у галузі філологічних наук (В11 – Філологія (за спеціалізаціями) та у галузі культури і мистецтва (В2 – Дизайн, В3 – Декоративне мистецтво та ремесла, В4 – Образотворче мистецтво та реставрація, В5 – Музичне мистецтво, В6 – Перформативні мистецтва, В12 – Культурологія та музеєзнавство, В14 – Організація соціокультурної діяльності).

На підставі наказу Міністерства освіти і науки України № 1290 від 30.11.2021 р. (додаток 3) журнал внесений до Переліку наукових фахових видань України (категорія «Б») у галузі історичних наук (В9 – Історія та археологія).

*Реєстрація суб'єкта у сфері друкованих медіа: Рішення Національної ради України
з питань телебачення і радіомовлення № 1190 від 11.04.2024 року. Ідентифікатор медіа R30-04753.*

*Суб'єкт у сфері друкованих медіа: Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка (вул. І. Франка, 24,
м. Дрогобич, Львівська обл., 82100, e-mail: dspu@dspu.edu.ua, тел. (03-24) 41-04-74)*

Усі електронні версії статей збірника оприлюднюються на офіційному сайті видання
www.aphn-journal.in.ua

Редакційна колегія не обов'язково поділяє позицію, висловлену авторами у статтях, та не несе відповідальності за достовірність наведених даних та посилань.

Статті у виданні перевірені на наявність плагіату за допомогою програмного забезпечення StrikePlagiarism.com від польської компанії Plagiat.pl.

Мови розповсюдження: українська, англійська, польська, французька, болгарська, румунська.

Засновник – Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка,
співзасновники Ільницький В.І., Душний А.І., Зимомря І.М.

© Дрогобицький державний педагогічний
університет імені Івана Франка, 2026

© Пантюк М.П., Душний А.І., Зимомря І.М., 2026

Recommended for publication
by Drohobych Ivan Franko State Pedagogical University Academic Council
(protocol No 2 from 26.01.2026)

Humanities science current issues / [editors-compilers M. Pantyuk, A. Dushnyi, V. Ilnytskyi, I. Zymomrya]. – Drohobych : Publishing House „Helvetica”, 2026. – Issue 95. Volume 3. – 364 p.

The journal is intended for all interested in high school pedagogy, philology, art, and history.

Editorial board:

M. Pantyuk – Editor-in-Chief, Doctor of Pedagogical Sciences, Professor, Vice-Rector for Scientific Work (Ivan Franko Drohobych State Pedagogical); **A. Dushnyi** – Co-Editor, Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor (Drohobych Ivan Franko State Pedagogical University); **V. Ilnytskyi** – Doctor of History, Professor (Drohobych Ivan Franko State Pedagogical University); **I. Dmytriv** – Corresponding Secretary, Candidate of Philological Sciences, Associate Professor (Drohobych Ivan Franko State Pedagogical University); **V. Andrieiev** – Doctor of History, Professor (Kyiv Grinchenko University); **T. Batiuk** – Candidate of Historical Sciences, Associate Professor (Drohobych Ivan Franko State Pedagogical University); **A. Baukova** – Candidate of Historical Sciences, Associate Professor (Ivan Franko Lviv National University); **I. Bernes** – Doctor of Arts, Professor (Drohobych Ivan Franko State Pedagogical University); **L. Borovyk** – Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor (Academician Stepan Demianchuk International University of Economics and Humanities); **S. Voloshyn** – Candidate of Pedagogical Sciences (Drohobych Ivan Franko State Pedagogical University); **H. Hrytsenko** – Candidate of Historical Sciences, Associate Professor (Drohobych Ivan Franko State Pedagogical University); **M. Haliv** – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor (Drohobych Ivan Franko State Pedagogical University); **V. Halyk** – Candidate of Historical Sciences, Associate Professor (Drohobych Ivan Franko State Pedagogical University); **O. Huk** – Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor (Drohobych Ivan Franko State Pedagogical University); **J. Gzhesiak** – Dr. Gab., Associate Professor (Konin Higher Secondary School of Education); **V. Dutchak** – Doctor of Arts, Professor (Vasyl Stefanyk Precarpathian National University); **V. Zaiets** – Candidate of Art Studies, Associate Professor (National Music Academy of Ukraine named after Peter Tchaikovsky); **I. Zymomria** – Doctor of Philology, Professor (Uzhgorod National University); **P. Ivanyshyn** – Doctor of Philology, Professor (Drohobych Ivan Franko State Pedagogical University); **O. Kekosh** – Candidate of Pedagogical Sciences (Drohobych Ivan Franko State Pedagogical University); **R. Korsak** – Doctor of Historical Sciences, Professor (Uzhhorod National University); **M. Kravchuk** – Ph.D. in Philosophy, Associate Professor (International Humanitarian University); **L. Lazurko** – Doctor of History, Professor (Drohobych Ivan Franko State Pedagogical University); **L. Martyniv** – Candidate of Art Studies, Associate Professor (Drohobych Ivan Franko State Pedagogical University); **Marszalek-Kawa Joanna** – Doctor of Science, Associate Professor (Nicolaus Copernicus University in Torun, Torun, Poland); **V. Masnenko** – Doctor of History, Professor (Bogdan Khmelnytsky Cherkasy National University); **N. Maftyn** – Doctor of Philology, Professor (Vasyl Stefanyk Precarpathian National University); **P. Matskiy** – Doctor of Philology, Professor (Drohobych Ivan Franko State Pedagogical University); **O. Medvid** – Ph.D. in History, Associate Professor (Drohobych Ivan Franko State Pedagogical University); **O. Nevmerzhytska** – Doctor of Pedagogical Sciences, Associate Professor (General Pedagogy and Preschool Education of Drohobych Ivan Franko State Pedagogical University); **L. Orshanskyi** – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor (Drohobych Ivan Franko State Pedagogical University); **M. Pahuta** – Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor (Drohobych Ivan Franko State Pedagogical University); **T. Pantiuk** – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor (Drohobych Ivan Franko State Pedagogical University); **O. Petrechko** – Doctor of History, Professor (Drohobych Ivan Franko State Pedagogical University); **A. Pecharskyi** – Doctor of Philological Sciences, Professor (Lviv National University); **R. Popp** – Ph.D. in History, Associate Professor (Drohobych Ivan Franko State Pedagogical University); **N. Synkevych** – Candidate of Arts, Associate Professor (Drohobych Ivan Franko State Pedagogical University); **O. Sytnyk** – Doctor of Historical Sciences, Professor (Bohdan Khmelnytsky Melitopol State Pedagogical University); **I. Stashevska** – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor (Academic Affairs of Kharkiv State Academy of Culture), Honored Worker of Arts of Ukraine; **A. Stashevskyi** – Doctor of Arts, Professor (Kharkiv State Academy of Culture), Honored Worker of Arts of Ukraine; **Y. Stetsyk** – Doctor of History, Professor (Drohobych Ivan Franko State Pedagogical University); **M. Strenachikova** – Doctor of Science (Doc. CSc., Ph.D.), (Academy of Arts in Banska Bystrica); **V. Telvak** – Candidate of Historical Sciences, Associate Professor (Drohobych Ivan Franko State Pedagogical University); **V. Futala** – Doctor of History, Professor (Drohobych Ivan Franko State Pedagogical University); **O. Ustyenko-Kosorich** – Candidate of Art History, Doctor of Pedagogical Sciences, Professor (Sumy State Pedagogical University named after A.S. Makarenko); **D. Chyk** – Doctor of Philology, Associate Professor (Taras Shevchenko Kremenets Regional Humanities and Pedagogical Academy); **B. Yanyshyn** – Candidate of Historical Sciences, Senior Research Associate (Institute of History of Ukraine of the NAS of Ukraine); **V. Yaremchuk** – Doctor of History, Professor (Ostroh Academy National University).

The collection is included in such international databases as Index Copernicus International.

According to the Order of the Ministry of Education and Science of Ukraine as of 28.12.2019 № 6143 (annex 4), the journal is included in the List of scientific professional editions of Ukraine (category “B”) on pedagogical sciences (A1 – Education Sciences, A2 – Pre-School Education, A3 – Primary Education, A4 – Secondary Education (with subject specializations), A5 – Vocational Education (with specializations), A6 – Special Education (with specializations)).

According to the Order of the Ministry of Education and Science of Ukraine as of 17.03.2020 № 409 (annex 1), the journal is included in the List of scientific professional editions of Ukraine (category “B”) on philological sciences (B11 – Philology (with specializations)) and culture and arts (B2 – Design, B3 – Decorative Arts and Crafts, B4 – Fine Arts and Restoration, B5 – Musical Arts, B6 – Performing Arts, B12 – Cultural Studies and Museum Studies, B14 – Organization of Sociocultural Activities).

According to the Order of the Ministry of Education and Science of Ukraine as of 30.11.2021 № 1290 (annex 3), the journal is included in the List of scientific professional editions of Ukraine (category “B”) on historical sciences (B9 – History and Archeology).

Registration of Print media entity: Decision of the National Council of Television and Radio Broadcasting of Ukraine № 1190 as of 11.04.2024. Media ID: R30-04753.

Media entity: Drohobych Ivan Franko State Pedagogical University (24, Ivan Franko Str., Drohobych, Lviv region, 82100, e-mail: dspu@dspu.edu.ua, tel. (03-24) 41-04-74)

All electronic versions of articles in the collection are available on the official website edition
www.apfn-journal.in.ua

Editorial board do not necessarily reflect the position expressed by the authors of articles,
and is not responsible for the accuracy of these data and references.

The articles were checked for plagiarism using the software StrikePlagiarism.com developed by the Polish company Plagiat.pl.

Distribution languages: Ukrainian, English, Polish, German, French, Bulgarian, Romanian.

Founder – Drohobych Ivan Franko State Pedagogical University,
co-founders V. Ilnytskyi, A. Dushnyi, I. Zymomrya.

ЗМІСТ

ІСТОРІЯ

Андрій СТОЙКІВ

НАРИС СТАНОВЛЕННЯ ТА РОЗВИТКУ ХАРКІВСЬКОЇ БЛЕК-МЕТАЛ СЦЕНИ ДО 2022 РОКУ
ЯК ЕЛЕМЕНТУ МУЗИЧНОЇ КОНТРАКУЛЬТУРИ УКРАЇНИ.....4

Сергій СУДАКОВ

ВПЛИВ ТОМАСА КАРТРАЙТА НА ФОРМУВАННЯ ПРЕСВІТЕРІАНСЬКОЇ ПЛАТФОРМИ
В ЄЛИЗАВЕТІНСЬКІЙ АНГЛІЇ: ВІД АКАДЕМІЧНОЇ ДИСКУСІЇ ДО ПОЛІТИЧНОГО РУХУ.....16

Viktorija TELVAK, Konstantyn KURYLYSHYN, Vitalii TELVAK

IMAGES OF MYKHAILO HRUSHEVSKY
IN THE PAGES OF THE JOURNAL “DILO” (1914–1930S).....23

Зоя ТЕНЬКОВА

ФІНАНСОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ВИМУШЕНИХ ПЕРЕСЕЛЕНЦІВ
ІЗ ЗОНИ ЗАТОПЛЕННЯ КРЕМЕНЧУЦЬКОЇ ГЕС (1950–1960-Х РР.)..... 36

Олександр ШАМРАЙ

КУЛЬТУРА ЦЕНТРАЛЬНОЇ УКРАЇНИ У ПОВОЄННИЙ ПЕРІОД (1943–1953 РР.):
СОЦІАЛЬНІ ТРАНСФОРМАЦІЇ ТА ІДЕОЛОГІЧНІ ПРАКТИКИ..... 46

Vitalii YAKUSHIN

SUBJECTIVISM AND INTERPRETIVE FLEXIBILITY OF JIHAD IN ISLAMIC THOUGHT.....53

Богдан ЯНИШИН

ТРАНСФОРМАЦІЇ ОСВІТНЬОГО ПРОСТОРУ СХІДНОЇ ГАЛИЧНИНИ АВТОНОМІЧНОЇ ДОБИ:
ВИБРАНА НОВІТНЯ ІСТОРІОГРАФІЯ.....64

МИСТЕЦТВОЗНАВСТВО

Сергій СІРИЙ

МІЖНАРОДНИЙ ДОСВІД ЗАСТОСУВАННЯ ЧЕРВОНОГО МАРМУРУ
В САКРАЛЬНИХ АРХІТЕКТУРІ КІН. XVI–XVIII СТОЛІТЬ.....79

Тетяна ПОПОВА, Галина ГРИЦЕНКО-МИГАЛЬ

ОСОБЛИВОСТІ ПРОЄКТУВАННЯ СТИЛЬНОГО ВЕРХНЬОГО ОДЯГУ
ДЛЯ ЖІНОК: ПОЄДНАННЯ ЕСТЕТИКИ МОДИ ТА ФУНКЦІОНАЛЬНОСТІ.....87

Оксана ПУШОНКОВА, Іван БОНДАР, Віктор ОЛЕКСЕНКО

СУЧАСНІ ВІЗУАЛЬНІ ПРАКТИКИ У ВИМІРІ ПАРАДИГМИ ПРИСУТНОСТІ:
МЕТОДОЛОГІЧНИЙ АСПЕКТ.....93

Зоряна РУБАН-ГОЛОВЧУК, Микола РУБАН, Віра ШИМАНСЬКА

ТЕРМІНОЛОГІЧНІ ІННОВАЦІЇ В АНГЛІЙСЬКІЙ МОВІ АРХІТЕКТУРИ
ТА МИСТЕЦТВА: ТЕНДЕНЦІЇ ОСТАННІХ РОКІВ.....102

Світлана САДОВЕНКО

УКРАЇНСЬКО-КИТАЙСЬКИЙ МІЖКУЛЬТУРНИЙ ДІАЛОГ У СФЕРІ ЕСТРАДНОГО
МУЗИЧНОГО МИСТЕЦТВА ЯК РЕПРЕЗЕНТАТИВНИЙ ФЕНОМЕН НОВОЇ ЕПОХИ..... 107

Євгенія СЛАСТІНА

НАВЧАЛЬНО-МИСТЕЦЬКІ ТРАНСФОРМАЦІЇ ХОРЕОГРАФІЇ
ПІД ЧАС ВІЙНИ ЗА НЕЗАЛЕЖНІСТЬ УКРАЇНИ.....114

Олена СТАРОДУБЦЕВА

ОБРАЗНО-СЕМАНТИЧНИЙ АНАЛІЗ ПАРТІЇ АМНЕРІС В ОПЕРІ ДЖУЗЕППЕ ВЕРДІ «АїДА»...120

Тетяна СТРУМІНСЬКА, Олена КОЛОСНІЧЕНКО, Наталія ОСТАПЕНКО

ЕМОЦІЙНА ДОВГОВІЧНІСТЬ У МОДІ: НОВІ СТРАТЕГІЇ ДИЗАЙНУ ТА СПОЖИВАННЯ.....127

Василь СУВОРОВ, Владислав РОКОШ, Зоя СКАКАЛЬСЬКА

ПОСТАТЬ АНАТОЛІЯ СЕМЕШКА У КОНТЕКСТІ
УКРАЇНСЬКОГО БАЯННО-АКОРДЕОННО МИСТЕЦТВА ТА НАУКИ.....138

Ірина ТКАЧЕНКО ОБРАЗОТВОРЧЕ МИСТЕЦТВО В БАЛЕТНИХ СПЕКТАКЛЯХ ДЖОРДЖА БАЛАНЧИНА: ЗЛИТТЯ РУХУ ТА ЕСТЕТИКИ.....	146
Сюань ЦІНЬЛУН «ЧОТИРИ ІНДУЇСТСЬКІ ПОЕМИ» МОРІСА ДЕЛЯЖА: КОНЦЕПЦІЯ ТВОРУ І ПРИНЦИПИ ОБ'ЄДНАННЯ ЦИКЛУ.....	151
Ірина ЦЮРЯК, Євген СТЕЦЮК, Ірина ГРУШАК ВИКОНАВСЬКА ІНТЕРПРЕТАЦІЯ ФОРТЕПІАННИХ ТВОРІВ ХІХ СТОЛІТТЯ: СУЧАСНІ ПІДХОДИ.....	157
Ван ЧЕНЦЗІНЬ ОПЕРНИЙ ДУЕТ ЯК ІСТОРИКО-СТИЛЬОВЕ ТА МУЗИЧНО-СЕМАНТИЧНЕ ЯВИЩЕ.....	163
Анна ЧЕРНИШОВА ТРАНСФОРМАЦІЯ ЖАНРІВ У ДРАМАТУРГІЇ ХХ СТОЛІТТЯ.....	170
Zhetao ZHANG, Olena GERASYMENKO STUDY ON THE PATH OF EMOTIONAL DESIGN OF SPORTS SHOES APPEARANCE FROM THE PERSPECTIVE OF VISUAL AFFORDANCE.....	176
Чжан ЧЖИПІН ВОКАЛЬНА ТВОРЧИСТЬ КАМІЛЯ СЕН-САНСА: ПРИНЦИПИ ПЕРІОДИЗАЦІЇ.....	184
Лі ЧЖУНЮЙ, РОК-ГОЛОС В БРОДВЕЙСЬКОМУ МЮЗИКЛІ НА ПРИКЛАДІ <i>JESUS CHRIST SUPERSTAR</i> Е. ЛЛОЙДА ВЕББЕРА.....	190
Андрій ЧОРНИЙ СИМФОНІЇ КАЛЕВІ АХО: ТВОРЧИЙ МЕТОД І СТИЛІСТИЧНІ ТЕНДЕНЦІЇ.....	197
Ірина ЧУБОТІНА, Наталія ЧУПРІНА ВЕКТОРИ РОЗВИТКУ ЧОЛОВІЧОГО КОСТЮМА ХХ–ХХІ СТОЛІТТЯ: ДИФЕРЕНЦІАЦІЯ, НОНКОНФОРМІЗМ, МУЛЬТИКУЛЬТУРАЛІЗМ.....	205

МОВОЗНАВСТВО. ЛІТЕРАТУРОЗНАВСТВО

Галина СЕНИК МОВНА ОСОБИСТІСТЬ АДВОКАТА В КОНТЕКСТІ ЮРИДИЧНОГО ДИСКУРСУ.....	217
Оксана СИВИК СОЦІАЛЬНА КРИТИКА ЯК СКЛАДНИК ФОРМУВАННЯ РАНЬОЇ ТВОРЧОСТІ ҐЕРГАРТА ГАУПТМАНА (1873–1888 РР.).....	224
Елеонора СТРИГА ДІАХРОНІЧНІ ПРОЦЕСИ В АНГЛІЙСЬКІЙ ТА КИТАЙСЬКІЙ МОВАХ: СХОЖОСТІ ТА ВІДМІННОСТІ.....	229
Наталія ФАРИНА, Христина ЧАПЛИНСЬКА ТЕМА «ЗДОРОВ'Я» В АСПЕКТІ РОЗВИТКУ НАВИЧОК ГОВОРІННЯ В КУРСІ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ ЯК ІНОЗЕМНОЇ.....	235
Назар ХІБЕБА СЛОВОЗМІНА ІМЕННИКА В ГОВІРЦІ СЕЛА УРИЧ СТРИЙСЬКОГО РАЙОНУ ЛЬВІВСЬКОЇ ОБЛАСТІ.....	241
Oksana TSYMBALYSTA, Oksana KRYVENKO, Olha DUBININA DIGITAL STORYTELLING AS A TOOL FOR LANGUAGE LEARNING.....	249
Вікторія ШАБУНІНА, Оксана ЛАБЕНКО, Анна ГОРБАЧЕНКО РОЗВИТОК МІЖКУЛЬТУРНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ В ПРОЦЕСІ НАВЧАННЯ ІНОЗЕМНИХ МОВ У ГЛОБАЛІЗОВАНОМУ СУСПІЛЬСТВІ.....	256
Мирослава ШЕВЧЕНКО НАКАЗОВИЙ СПОСІБ В УКРАЇНСЬКІЙ МОВІ ЯК ІНОЗЕМНИЙ: ЛІНГВОДИДАКТИЧНА ІНТЕРПРЕТАЦІЯ ФОРМ І ЗНАЧЕНЬ (A1–A2).....	265

Тамара ШКАРБАН, Наталія СОВТИС СПОЛУЧНИКОВІ ДОМІНАНТИ В ПОЕТИЧНОМУ ТЕКСТІ.....	273
--	-----

ПЕДАГОГІКА

Олена РОГОВА, Наталія МІХІНА ПІДГОТОВКА ВИХОВАТЕЛЯ ДОШКІЛЛЯ ДО ДУХОВНО-ЦІННІСНОГО РОЗВИТКУ ДІТЕЙ: ПРОГАЛИНА ПЕДАГОГІЧНОЇ ОСВІТИ.....	279
Віта РОДИГІНА, Вікторія БАБАДЖАНЯН, Олена КУРІЙ ОСВІТНІЙ ПРОЦЕС З ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ У ФОРМАТІ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ... 287	287
Олена РОЗДОЛЯНСЬКА, Світлана СИЗОНОВА ЕФЕКТИВНІСТЬ ОНЛАЙН НАВЧАННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ У ПОРІВНЯННІ З ТРАДИЦІЙНИМ МЕТОДОМ В АУДИТОРІЇ.....	293
Ольга РУДЬ, Софія ОСТАПЕНКО НАВЧАЛЬНИЙ ПРОЄКТ ЯК ЗАСІБ ІНТЕГРАЦІЇ НА УРОКАХ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ.....	299
Vira SYNIEOK THE NATURE OF VALUES AND THEIR ROLE IN THE NATIONAL AND CULTURAL IDENTITY DEVELOPMENT OF CHOREOGRAPHY STUDENTS.....	306
Майя СУПРУН МОТИВАЦІЯ ЯК ОСНОВНИЙ ФАКТОР УСПІШНОГО ОВОЛОДІННЯ ІНОЗЕМНОЮ МОВОЮ СТУДЕНТАМИ ВИЩИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДІВ.....	312
Svitlana TARASENKO, Dana KURYLENKO, Olha LYMAR INNOVATIVE METHODS OF TEACHING ENGLISH IN HIGH SCHOOLS: STRUCTURAL COMPONENTS.....	318
Марина ТИХОНОВА, Ольга ЧЕРНИШЕНКО, Тетяна ЛИСЕНКОВА ПІДХОДИ ТА МЕТОДИ ВИКЛАДАННЯ ІНОЗЕМНИХ МОВ ПІД ЧАС ВІЙНИ.....	324
Шао ЦЗЯНЬМЕЙ СТРУКТУРА ГОТОВНОСТІ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ОБРАЗОТВОРЧОГО МИСТЕЦТВА ДО ОРГАНІЗАЦІЇ ПОЗАКЛАСНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ УЧНІВ.....	330
Катерина ЦИМБАЛ, Сергій ЦИМБАЛ, Валентин КАСЬЯНОВ ЦИФРОВІ МУЗИЧНІ ТЕХНОЛОГІЇ У ФАХОВІЙ ПІДГОТОВЦІ САКСОФОНІСТІВ В УНІВЕРСИТЕТІ.....	337
Яна ЦИСЬ КРИТЕРІЇ ТА ПОКАЗНИКИ СФОРМОВАНOSTІ ГОТОВНОСТІ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ МАТЕМАТИКИ ДО ФОРМУВАННЯ ІНФОРМАЦІЙНО-ЦИФРОВОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ УЧНІВ... 345	345
Дмитро ШЕВЧЕНКО ФОРМУВАННЯ ІДЕЙ АКТИВНОГО НАВЧАННЯ У СВІТОВІЙ ПЕДАГОГІЧНІЙ ДУМЦІ ДРУГОЇ ПОЛОВИНИ ХХ СТОЛІТТЯ.....	351

УДК 378.4:[78.071.2:780.643.2]:004

DOI <https://doi.org/10.24919/2308-4863/95-3-45>

Катерина ЦИМБАЛ,

orcid.org/0000-0002-0196-3170

*старший викладач кафедри інструментально-виконавської майстерності
Київського столичного університету імені Бориса Грінченка
(Київ, Україна) k.tsymbal@kubg.edu.ua*

Сергій ЦИМБАЛ,

orcid.org/0009-0004-9581-7431

*старший викладач кафедри інструментально-виконавської майстерності
Київського столичного університету імені Бориса Грінченка
(Київ, Україна) s.tsymbal@kubg.edu.ua*

Валентин КАСЬЯНОВ,

orcid.org/0000-0001-5951-8072

*старший викладач кафедри інструментально-виконавської майстерності
Київського столичного університету імені Бориса Грінченка
(Київ, Україна) v.kasianov@kubg.edu.ua*

ЦИФРОВІ МУЗИЧНІ ТЕХНОЛОГІЇ У ФАХОВІЙ ПІДГОТОВЦІ САКСОФОНІСТІВ В УНІВЕРСИТЕТІ

У статті науково обґрунтовано доцільність застосування цифрових музичних технологій у фаховій підготовці студентів-саксофоністів в умовах університетської освіти. Доведено необхідність інтеграції цифрового інструментарію у навчання митців нової формації та поєднання академічної школи музичного виконавства з інноваційними технологіями. Визначено роль викладача спеціального інструмента «Саксофон» в опануванні студентами інноваційних виконавських прийомів та цифрового інструментарію. Проаналізовано значення інформаційно-комунікаційних технологій в опануванні студентами навичок роботи із цифровими музичними програмами, додатками, платформами. Охарактеризовано роль практикуму зі звукозапису у формуванні у студентів-саксофоністів досвіду роботи зі студійною апаратурою (цифровою та аналоговою). Класифіковано основні саксофонні штрихи, прийоми й ефекти, які мають опанувати студенти на заняттях з фаху та художньо доцільно застосовувати їх у процесі звукозапису. Аргументовано необхідність засвоєння студентами навичок гри на цифровому саксофоні, обґрунтовано його технічну прогресивність та експлуатаційну зручність. Акцентовано увагу на застосуванні штучного інтелекту в самостійній роботі студентів (створенні оригінального музичного контенту у певному стилі або різних варіантів імпровізацій на задану тему). Означено принципи успішного застосування цифрових музичних технологій у фаховій підготовці студентів-саксофоністів. Сформульовано висновки: 1) інтеграція цифрових музичних технологій у фахову підготовку саксофоністів є ознакою трансформації традиційних методик навчання музикантів та інноваційних змін в освітньому процесі мистецьких вишів; 2) сучасні комп'ютерні технології є не тільки допоміжним засобом навчання, але й потужним інструментом для розвитку когнітивних здібностей, аналітичного мислення та креативності музикантів-виконавців; 3) засвоєння навичок роботи із цифровим інструментарієм сприяє розширенню кола професійних компетентностей студентів-саксофоністів та формуванню інтересу до різнобічної творчої діяльності.

***Ключові слова:** студент-саксофоніст, фахова підготовка, університетська освіта, інформаційно-комунікаційні технології, штучний інтелект, цифровий саксофон.*

Kateryna TSYMBAL,*orcid.org/0000-0002-0196-3170**Senior Lecturer at the Department of Instrumental and Performing Arts
Borys Grinchenko Kyiv Metropolitan University
(Kyiv, Ukraine) k.tsymbal@kubg.edu.ua***Serhii TSYMBAL,***orcid.org/0009-0004-9581-7431**Senior Lecturer at the Department of Instrumental and Performing Arts
Borys Grinchenko Kyiv Metropolitan University
(Kyiv, Ukraine) s.tsymbal@kubg.edu.ua***Valentyn KASIANOV,***orcid.org/0000-0001-5951-8072**Senior Lecturer at the Department of Instrumental and Performing Arts
Borys Grinchenko Kyiv Metropolitan University
(Kyiv, Ukraine) v.kasianov@kubg.edu.ua*

DIGITAL MUSIC TECHNOLOGIES IN THE PROFESSIONAL TRAINING OF SAXOPHONISTS AT UNIVERSITY

The article scientifically substantiates the feasibility of using digital music technologies in the professional training of saxophone students in the context of university education. The necessity of integrating digital tools into the training of new artists and combining academic music performance schools with innovative technologies has been proven. The role of the saxophone teacher in helping students master innovative performance techniques and digital tools has been defined. The importance of information and communication technologies in students' mastery of digital music programs, applications, and platforms is analyzed. The role of studio workshops in helping saxophone students gain experience in working with studio equipment (digital and analog) is described. The main saxophone touches, techniques, and effects that students should master in their professional classes and apply artistically in the recording process are classified. The necessity for students to learn how to play the digital saxophone is justified, and its technical progressiveness and ease of use are proven. Emphasis is placed on the use of artificial intelligence in students' independent work (creating original musical content in a specific style or various improvisations on a given theme). The principles of successful application of digital music technologies in the professional training of saxophone students have been identified. Conclusions formulated: 1. The integration of digital music technologies into the professional training of saxophonists is a sign of the transformation of traditional methods of teaching musicians and innovative changes in the educational process of art universities. 2. Modern computer technologies are not only an auxiliary teaching tool, but also a powerful instrument for developing the cognitive abilities, analytical thinking, and creativity of performing musicians. 3. Acquiring skills in working with digital tools contributes to expanding the range of professional competencies of saxophone students and fostering interest in diverse creative activities.

Key words: *student saxophonist, professional training, university education, information and communication technologies, artificial intelligence, digital saxophone.*

Постановка проблеми. Глобальна цифровізація суспільства та культури поставила перед системою вищої мистецької освіти низку нових завдань, пов'язаних з оновленням змісту фахової підготовки музикантів у вітчизняних вишах. Сучасний інструменталіст має бути не тільки віртуозним виконавцем, але і звукорежисером, аранжувальником та продюсером власних проєктів, що потребує модернізації системи музичної освіти в університетах.

Традиційна модель навчання студентів-інструменталістів у закладах вищої освіти сконцентрована здебільшого на індивідуальній підготовці у класі спеціального інструмента, що не відповідає широкому спектру сучасних вимог до музиканта-

виконавця. Тому виникає потреба в інтеграції новітніх цифрових технологій в систему навчання інструменталістів у закладах вищої освіти, що забезпечить творчу мотивацію студентів та подолання викладачами консервативних перешкод у процесі реалізації інноваційних методів навчання.

Необхідність упровадження цифрового інструментарію у фахову підготовку виконавців на духових інструментах та інтеграція цифрових музичних технологій у ключові аспекти навчання саксофоністів у вітчизняних університетах обумовила *актуальність* нашого наукового пошуку.

Аналіз досліджень. Концептуальні положення щодо фахової підготовки студентів-саксофоністів та цифровізації музичної освіти розкрито у пра-

цях вітчизняних і зарубіжних науковців та митців, у яких: обґрунтовано необхідність використання технічних засобів у вітчизняній методиці навчання гри на духових інструментах (В. Апатський); досліджено генезу, тенденції розвитку та сучасний стан українського академічного саксофонного мистецтва в контексті світових процесів (Л. Максименко); розкрито теоретичні основи формування виконавської майстерності саксофоніста (М. Крупей); проаналізовано сучасні тенденції цифровізації музичної освіти (Б. Кишакевич, С. Кишакевич, Г. Стець); сформульовано методичні рекомендації для студентів педагогічних університетів щодо опанування основного музичного інструмента «Саксофон» (А. Степанова); узагальнено досвід французької та американської шкіл класичного саксофону (S. Miracle); розроблено методику діджиталізації навчання саксофоністів у китайській консерваторії (D. Yinjiao, L. Yuan).

Аналіз науково-педагогічних та мистецтвознавчих праць свідчить про те, що проблема цифровізації навчання саксофоністів у вітчизняних університетах є недостатньо розробленою та потребує окремого дослідження.

Мета статті – науково обґрунтувати доцільність застосування цифрових музичних технологій у фаховій підготовці студентів-саксофоністів в умовах університетської освіти.

Виклад основного матеріалу. Цифрові технології стали невід’ємною частиною нашого життя, проникаючи в усі сфери людської діяльності. Особливої актуальності цифрові технології набувають в освітньому процесі мистецьких вишів, кардинально трансформуючи традиційні методики навчання музикантів, розширюючи коло когнітивних компетенцій і технічних навичок студентів, забезпечуючи швидкий доступ до різноманітних баз даних, величезної кількості музичного контенту, навчальних матеріалів тощо. Цифрові музичні технології перетворилися на потужний інструмент для розширення творчих можливостей та формування професійної компетентності студентів.

З огляду на це, фахова підготовка студентів-саксофоністів в університеті потребує переосмислення традиційних підходів та поєднання академічної школи музичного виконавства з інноваційними технологіями, що стане запорукою конкурентоспроможності випускників на сучасному ринку праці.

З цією метою освітньо-професійною програмою підготовки бакалаврів музичного мистецтва за спеціалізацією 025.00.04 «Інструментальне

виконавство (оркестрові струнні, народні, духові та ударні інструменти)» передбачене ознайомлення студентів із класичними та сучасними підходами до інструментального виконавства, різноманітними формами ансамблевого музикування в контексті їх становлення й розвитку, акустичними та цифровими музичними інструментами, інформаційно-комунікаційними технологіями в галузі музичного мистецтва. А практико-зорієнтоване навчання студентів-інструменталістів забезпечується поєднанням освітньої діяльності у класах спеціальних дисциплін із творчою роботою в навчальній лабораторії виконавської майстерності та навчальній лабораторії інформаційних технологій, що ґрунтується на професійному використанні музичного інструментарію, відповідної джерельної бази, комп’ютерного програмного забезпечення та мультимедійних засобів (Освітньо-професійна програма, 2021).

Відповідно до цього організація освітнього процесу на інноваційних засадах передбачає не тільки впровадження кращих напрацювань у сфері саксофонного виконавства та музичної педагогіки, але й застосування сучасних інформаційних технологій, необхідних для навчальної та подальшої творчої діяльності молодих інструменталістів-виконавців.

Першим етапом інтеграції сучасних технологій у фахову підготовку саксофоністів є засвоєння навчального курсу «ІКТ в галузі музичного мистецтва», вивчення якого для студентів I курсу спеціальності «Музичне мистецтво» Київського столичного університету імені Бориса Грінченка є обов’язковим (Робоча програма, 2023). Упровадження цієї дисципліни на початковому етапі навчання майбутніх музикантів-виконавців в університеті обумовлене тим, що інформаційно-комунікаційні технології забезпечують: доступ до різноманітних технологічних інструментів та ресурсів, які застосовують для ефективної комунікації викладачів і студентів (особливо в умовах дистанційного навчання); створення, збереження та поширення необхідної освітньої інформації (нотних текстів, методичних матеріалів, навчальних завдань, результатів оцінювання студентів тощо). Фахово необхідним для студентів є пошук та перегляд необхідної інформації в мережі Інтернет (причому, у таких програмах, як Notation Composer, Musicnotes Player, Yamaha’s Digital Music Notebook тощо), а також здатність аналізувати, відбирати, синтезувати і класифікувати музичний контент, розміщений на професійних сайтах.

Особливо актуальним для першокурсників є: опанування навичок набору на комп’ютері нотного тексту (із застосуванням MIDI-клавіатури та без

неї); ознайомлення з програмами для редагування музичної інформації; засвоєння навичок роботи з програмами-секвенсорами (Sonar, Cubase, Nuendo тощо), програмами-нотаторами (Finale, Sibelius), програмами-відеоредакторами (Sony Vegas, Pinnacle, Movie Studio); створення електронних партитур для певного складу інструментів та конвертація партитури у графічний файл; елементарний звукозапис та обробка аудіофайлів; розроблення мультимедійних проєктів, які в подальшому можна застосовувати у творчій діяльності.

Для концертно-виконавської та студійної роботи студентів фахово необхідним є: засвоєння навичок роботи з цифровим інтерфейсом музичних інструментів (Musical Instruments Digital Interface); ознайомлення з технологією VST (Virtual Studio Technology – синтезаторами та програмними звуковими генераторами, які приймають вхідну інформацію (потік MIDI-подій) та генерують аудіотрек); робота у програмі Cubase як аранжувальній станції з використанням віртуальних інструментів для створення звучання симфонічного оркестру (Робоча програма, 2023).

З метою формування досвіду роботи у студії звукозапису для студентів-саксофоністів другого (магістерського) рівня вищої освіти упроваджено навчальний курс «Практикум зі звукозапису», на заняттях з якого створюються сприятливі умови для практичного моделювання творчо-виконавських ситуацій (робота з мікрофонами різних типів та студійними моніторами; формування елементарних навичок роботи з мікшерним пультом; аналіз та обробка записаного звукового матеріалу тощо), що потребує інтеграції знань і вмінь, набутих на заняттях з інформаційно-комунікаційних технологій, спеціального інструмента, ансамблевого та оркестрового класів, а також здатності їх застосовувати в конкретних умовах музично-виконавської діяльності.

Значну увагу ми приділяємо формуванню у студентів-саксофоністів культури поведінки у навчальній студії звукозапису, роботі із звукопідсилувальною апаратурою та якості звучання інструмента. Студійний запис духових інструментів потребує спеціального налагодження студентом-звукорежисером мікрофонів, а студент-виконавець має дотримуватися правил звукоутворення та звуковедення.

Цей аспект роботи студентів у навчальній студії звукозапису передбачає актуалізацію та художньо доцільне застосування виконавських умінь і прийомів гри на саксофоні, набутих у класі спеціального інструмента. Основними з них є: *амбушюр* (постановка губного апарату, положення язика та

лицьових м'язів, від чого залежить манера гри, атака та якість звуку, тембр, звуковисотна інтонація тощо); *артикуляція* за допомогою дихання (breath articulation) та *атака звуку* (м'яка /soft attack; легато /legato; жорстка /hard att); *штрихова техніка* (класична та джазова – *detache* /legato tongue; *marcato* /heavy accent; *staccato*; heavy *staccato* accent; *portamento* /scoop, the squeeze; *glissando*; short fall; long fall; drop into a note; do it тощо); раціональна *апlickатура* (яка забезпечує зручність та легкість виконання складних мелодичних фігурацій і пасажів); *художньо-виразальні засоби* (динаміка, агогіка, вібрато, філірування звуку в кінці фраз, суто саксофонні ефекти тощо).

Робота над специфічними саксофонними виконавськими *прийомами* та *ефектами*, які застосовують у джазових творах, є цікавою для студентів. До них відносять: шейк (shake); фліп (flip); бенд (bend); ліп слер (lip slur); хонк (honk); субтон (sub-tone); «половинний язик» (half tongue); ноти-прикраси (grace note); ноти-примари (ghost note); «жаба» (du wah або alternate fingering); гроул (the growl) або «гарчання»; «розщеплення» звуку (split tone) тощо.

І тут головним завданням є виховання у молодих саксофоністів відчуття міри в застосуванні цих ефектів. Тому педагогічно доцільним на заняттях зі студійного практикуму є не тільки виконання та запис студентами результатів своєї творчості, але і прослуховування та виконавський аналіз із подальшим коригуванням та вдосконаленням цих видів техніки у класі спеціального саксофону.

Актуальним у контексті нашого дослідження є досвід фахової підготовки саксофоністів у китайській консерваторії, викладачі якої вдосконалюють традиційні методи навчання студентів засобом використання нових цифрових технологій, що реалізуються у: налаштуванні виконавського апарату саксофоніста за допомогою *Bluestacks*; розвитку технічних навичок гри за допомогою *Muzquturie*; роботі над художнім репертуаром на основі *Avid Cloud Collaboration*; розвитку навичок імпровізації на основі *Pibox Music* (Du Yinjiao, Liu Yuan, 2023).

Вважаємо, що використання у класі спеціального саксофону цих і подібних програм, додатків та онлайн-сервісів (приміром *Backing Tracks*) модернізує фахову підготовку студентів у вітчизняних закладах вищої освіти, де під керівництвом викладачів студенти опановують різні види техніки, наслідуючи своїх наставників у виконанні класичного навчального матеріалу (гам, вправ, етюдів, різножанрових п'єс, творів вели-

кої форми), а також в імпровізаційній творчості. Саме цей аспект інструментально-виконавської підготовки є характерним для студентів-саксофоністів, які в подальшому реалізують свої уміння в естрадно-джазових колективах.

Відповідно до розробленої нами програми (Спеціальний інструмент, 2022), опанування техніки імпровізації здійснюється на індивідуальних заняттях зі спеціального саксофону в процесі засвоєння джазових творів, починаючи з II семестру, а також під час самостійної роботи студентів, що передбачає застосування цифрових музичних технологій і, зокрема, штучного інтелекту – ШІ (artificial intelligence – AI). *Штучний інтелект* – це низка цифрових технологій, за допомогою яких здійснюється різного роду інтелектуальна діяльність без участі людини або з опосередкованою її участю. Штучний інтелект став не просто інструментом прискорення та оптимізації певних технологічних процесів, але і справжнім творцем, який розширює межі людської творчості, а також є надзвичайним доповненням до створення музичного контенту.

У роботі студентів-саксофоністів над різними варіантами імпровізацій на задану тему штучний інтелект пропонує нестандартні ідеї та підходи, створюючи ідеальний (у технологічному розумінні) музичний продукт у певному стилі або манері відомих виконавців. Але імпровізація – це не тільки результат, але і сам процес творчості, який ґрунтується на осяянні, натхненні, образному мисленні, фантазії, віртуозній техніці, що в цілому відображає внутрішній світ музиканта, його виконавський рівень та приносить задоволення від самого процесу творчості.

Штучний інтелект також використовується як *автотюн* (Auto-Tune) – аудіопроцесор для коригування звуковисотної інтонації інструментів з нетемперованим строем (духових, струнних) та вокалу під час звукозапису. Ці навички студенти опановують на заняттях зі студійного практикуму.

Якщо говорити про доцільність застосування штучного інтелекту у фаховій підготовці саксофоністів, то аргументами на користь ШІ є те, що він оперує великими базами даних (шаблонів) вже створеної музики, що дозволяє: а) аналізувати та обробляти аудіофайли, регулювати звукові ефекти тощо; б) розпізнавати та класифікувати різні елементи музичного матеріалу (мелодії, акорди, ритми, окремі звуки), знаходити патерни й різноманітні музичні структури та пропонувати різні способи їх поєднання; в) конструювати різні музичні форми, стилі, види фактури, різноманітні мелодичні, гармонічні та ритмічні фігу-

рації, тембри тощо; г) створювати й аранжувати мелодію у певному стилі й темпі; д) імітувати специфіку звуковидобування на духових і струнних інструментах та експериментувати зі звуковими ефектами.

В роботі зі студентами у класі спеціального інструмента, оркестровому й ансамблевому класах та навчальній лабораторії виконавської майстерності ми використовуємо як *акустичні саксофони* (сопрано, альт, тенор, баритон), так і *цифровий саксофон*, що розширює межі сучасного музичного виконавства. Цифрові саксофони мають удосконалену технологію синтезу звуку для створення широкого діапазону тонів, що забезпечує доступ до великої бібліотеки звуків (включаючи традиційні звуки саксофону) та низки ефектів, які дозволяють контролювати різні аспекти звучання і функціональності інструмента. Багато цифрових саксофонів мають такі варіанти підключення, як USB та MIDI, що дозволяє підключати інструмент до інших пристроїв (комп'ютера, синтезатора) та розширювати можливості у створенні складних музичних композицій.

Завдяки широкому діапазону тембрів та ефектів цифрові саксофони можна використовувати в різноманітних музичних стилях і жанрах, а також відтворювати широкий спектр звуків синтезатора. Ці властивості можна використовувати для створення експериментальної музики та генерування різних звукових ефектів (реверберації, затримки тощо), що розширює межі традиційної гри на саксофоні. А регулювання у цифрових саксофонах різних параметрів (висоти звуку, гучності, тембрового забарвлення тощо) дозволяє створювати унікальні звуки, адаптовані до конкретного художньо-творчого завдання, що відкриває нові шляхи для творчого самовираження та виконавських експериментів.

Автори професійних сайтів для музикантів пропонують такі форми інтеграції цифрових саксофонів у музичну освіту: 1) розробка спеціалізованих програм із цифрового саксофону або їх інтеграція в існуючі навчальні курси; 2) використання цифрових інструментів та ресурсів (інтерактивне навчальне програмне забезпечення, платформи онлайн-навчання, мобільні додатки); 3) сприяння творчості та інноваціям (експерименти зі звуком, спільні проєкти, інтеграція технологій); 4) професійний розвиток освітян (навчання та семінари, нетворкінг та співпраця) (How can digital, 2024).

Важливою складовою фахового навчання саксофоністів в університеті є самостійна робота студентів, у процесі якої молоді музиканти-виконавці вивчають цифрові технології, що трансформують

навчання гри на саксофоні завдяки інтерактивним програмам, віртуальним середовищам та онлайн-платформам, які надають персоналізовані уроки та дають доступ до ресурсів для самостійного навчання. Це створює привабливе середовище, яке підвищує зацікавленість студентів та допомагає розвивати музичні здібності через інтеграцію цифрових інструментів у традиційний освітній процес.

У цьому контексті маємо виокремити такі основні компоненти: 1) *інтерактивні додатки та програмне забезпечення* (додатки та програми, віртуальні уроки та віртуальні інструменти, що надають інтерактивні уроки з можливістю отримати зворотний зв'язок щодо техніки гри та рекомендації з її удосконалення); 2) *онлайн-платформи та ресурси* (відео-уроки та вебінари, які надають доступ до навчальних відео досвідчених викладачів та можливість брати участь в онлайн-семінарах; персоналізовані завдання, які дозволяють створювати індивідуальну програму навчання саксофоніста, що відповідає його рівню підготовки та виконавським потребам; легкий доступ до великої бази цифрових бібліотек, що полегшує вивчення великої кількості музичних творів); 3) *віртуальні середовища та гейміфікація* (можливість грати в онлайн-колективах – віртуальних оркестрах та ансамблях, що сприяє розвитку навичок колективного виконавства; використання гейміфікованих підходів – балів, рівнів та досягнень, що робить процес навчання захоплюючим і мотивованим); 4) *цифрові інструменти для підтримки навчання* (цифрові тюнери та метрономи – вбудовані додатки або окремі пристрої, які допомагають настроїти інструмент та відчувати темп у процесі виконання твору; відеокамери та смартфони, за допомогою яких студент здійснює відеозапис власної гри для подальшого аналізу та самооцінки).

Упровадження цифрових музичних технологій у фахову підготовку саксофоністів ми здійснюємо в таких *формах освітньої діяльності студентів*: 1) пошук у мережі Інтернет, аналіз, відбір та обробка музичного матеріалу з метою його застосування у процесі виконання навчальних завдань з музично-теоретичних, методичних та інструментально-виконавських дисциплін; 2) адаптація (аранжування, інструментування) музичного матеріалу для певного складу виконавців та створення електронної партитури; 3) налаштування строю саксофона за допомогою електронного тюнера (спектрального або камертонного) перед початком занять зі спеціального інструмента, в

ансамблевому та оркестровому класах; 4) використання чатів штучного інтелекту для виконання завдань з інструментальною імпровізацією у процесі самостійної роботи студента; 5) засвоєння навичок роботи з мікшерними пультами, мікрофонами та моніторами на заняттях практикуму зі звукозапису; 6) реалізація набутих умінь у роботі студентських інструментальних колективів навчальної лабораторії виконавської майстерності та в процесі концертно-виконавської практики.

Успішність застосування цифрових музичних технологій у фаховій підготовці студентів-саксофоністів залежить від організації освітнього процесу на *принципах*: а) інтеграції методів роботи із цифровим музичним матеріалом у практику інструментального виконавства; б) міждисциплінарної взаємодії у викладанні навчальних курсів «Спеціальний інструмент (саксофон)», «ІКГ в галузі музичного мистецтва», «Цифрові музичні інструменти», «Практикум зі звукозапису»; в) художньої цінності та різножанровості навчального музичного матеріалу; г) професійної спрямованості фахового навчання та творчої зацікавленості студентів інноваційними музичними технологіями; д) кореляції навчальних програм з фаху із завданнями навчальної і виробничої практики та специфікою фахової діяльності саксофоніста як виконавця й педагога.

Загалом, цифрові музичні технології роблять процес навчання гри на саксофоні більш цікавим, гнучким, інтерактивним та доступним, що дозволяє студентам у процесі самостійної роботи розвивати свої навички в інноваційний та ефективний спосіб. Але одним із ключових аспектів використання цифрових музичних технологій у фаховій підготовці студентів-саксофоністів є їхня здатність збагачувати та розширювати традиційні форми навчання в університеті.

Висновки. Узагальнення результатів нашого дослідження дає підстави для висновків: 1) інтеграція цифрових музичних технологій у фахову підготовку саксофоністів є ознакою трансформації традиційних методик навчання музикантів та інноваційних змін в освітньому процесі мистецьких вишів; 2) сучасні комп'ютерні технології є не тільки допоміжним засобом навчання, але й потужним інструментом для розвитку когнітивних здібностей, аналітичного мислення та креативності музикантів-виконавців; 3) засвоєння навичок роботи із цифровим інструментарієм сприяє розширенню кола професійних компетентностей студентів-саксофоністів та формуванню інтересу до різнобічної творчої діяльності.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Апатський В. Використання технічних засобів у сучасній вітчизняній методиці навчання гри на духових інструментах. *Мистецтвознавство України*. Вип. 3. 2003. С. 106–110.
2. Кишакевич Б. Ю., Кишакевич С. В., Стець Г. В. Сучасні тенденції цифровізації музичної освіти. *Академічні візії*. 2024. Вип. 27. С. 1–10. DOI: <https://doi.org/10.5281/zenodo.10605176> (дата звернення: 15.09.2025).
3. Крупей М. В. Теоретичні основи формування виконавської майстерності саксофоніста : посіб. для вищ. та серед. навч. закл. культури і мистецтв III – IV рівнів акредитації. Одеса : Астропринт, 2014. 496 с. ISBN: 978-966-190-958-7.
4. Максименко Л. В. Регіональні виміри академічного саксофонного мистецтва України : дис. ... канд. мистецтвознавства: 17.00.03. Львів. 2020. 292 с.
5. Освітньо-професійна програма 025.00.04 «Інструментальне виконавство (оркестрові струнні, народні, духові та ударні інструменти)» першого (бакалаврського) рівня вищої освіти за галуззю знань 02 «Культура і мистецтво» спеціальності 025 «Музичне мистецтво» / *Київський університет імені Бориса Грінченка*. Київ, 2021. 23 с.
6. Робоча програма навчальної дисципліни «ІКТ в галузі музичного мистецтва» для студентів спеціальності 025 «Музичне мистецтво» першого (бакалаврського) освітнього рівня, освітніх програм 025.00.03 «Інструментальне виконавство (фортепіано)» та 025.00.04 «Інструментальне виконавство (оркестрові струнні, народні, духові та ударні інструменти)» / розроб. Цимбал К. О. *Київський університет імені Бориса Грінченка*. Київ, 2023. 11 с.
7. Специфічні техніки гри для різних тонів і апікатур цифрових саксофонів. 27.09.2024. URL: <https://ua.sunrise-melody.com/info/specific-playing-techniques-for-various-tones-101238020.htm> (дата звернення: 20.09.2025).
8. Спеціальний інструмент. Духові інструменти : робоча програма для студентів спеціальності 025 «Музичне мистецтво», першого (бакалаврського) освітнього рівня, освітньої програми 025.00.04 «Інструментальне виконавство (оркестрові струнні, народні, духові та ударні інструменти)» / розроб. Цимбал С. В. *Київський університет імені Бориса Грінченка*. Київ. 2022. 15 с.
9. Степанова А. О. Методичні вказівки до вивчення дисципліни «Основний музичний інструмент (саксофон)» для здобувачів вищої освіти за першим (бакалаврським) рівнем зі спеціальності 014 «Середня освіта (музичне мистецтво)». Одеса, 2020. 53 с.
10. Du Yinjiao, Liu Yuan. The use of digital technologies in teaching the saxophone a Chinese conservatory: learning based on the experience of saxophonist. *Interactive Learning Environments*. May 2023. 32 (2), pp. 1–12. DOI: 10.1080/10494820.2023.2207391 (дата звернення: 29.09.2025).
11. How can digital saxophones be integrated into music education? / *Sunrise Melody*. 30.09.2024. URL: <https://www.sunrisemelody.com/info/how-can-digital-saxophones-be-integrated-into-100899095.html> (дата звернення: 24.09.2025).
12. Miracle S. E. An exploration of the French and American schools of classical saxophone. Akron: The University of Akron, 2015. URL: https://ideaexchange.uakron.edu/cgi/viewcontent.cgi?article=1238&context=honors_research_projects (дата звернення: 29.09.2025).

REFERENCES

1. Apatskyi V. (2003). Vykorystannia tekhnichnykh zasobiv u suchasniy vitchyzniani metodysi navchannia hry na dukhovykh instrumentakh [The use of technical means in modern domestic methods of teaching wind instruments]. *Mystetstvoznavstvo Ukrainy*. Vyp. 3. S. 106–110. [in Ukrainian].
2. Kyshakevych B. Yu., Kyshakevych S. V., Stets H. V. (2024). Suchasni tendentsii tsyfrovizatsii muzychnoi osvity [Current trends in the digitization of music education]. *Akademichni vizii*. Vyp. 27. S. 1–10. DOI: <https://doi.org/10.5281/zenodo.10605176>. [in Ukrainian].
3. Krupей M. V. (2014). Teoretychni osnovy formuvannia vykonavskoi maisternosti saksofonista [Theoretical foundations of developing saxophonist's performing skills] : posib. dlia vyshch. ta sered. navch. zakl. kultury i mystetstv III – IV rivniv akredytatsii. Odesa : Astroprynt. ISBN: 978-966-190-958-7. [in Ukrainian].
4. Maksymenko L. V. (2020). Rehionalni vymiry akademichnoho saksofonnoho mystetstva Ukrainy [Regional features of academic saxophone art in Ukraine] : dys. ... kand. mystetstvoznavstva: 17.00.03. Lviv. [in Ukrainian].
5. Osvitnio-profesiina prohrama 025.00.04 «Instrumentalne vykonavstvo (orkestrovi strunni, narodni, dukhovi ta udarni instrumenty)» (2021). [Educational and professional program 025.00.04 «Instrumental performance (orchestral strings, folk, wind and percussion instruments)»] pershoho (bakalavrskoho) rivnia vyshchoi osvity za haluzziu znan 02 «Kultura i mystetstvo» spetsialnosti 025 «Muzychne mystetstvo» *Kyivskiy universytet imeni Borysa Grinchenka*. Kyiv. [in Ukrainian].
6. Robocha prohrama navchalnoi dystsypliny «IKT v haluzi muzychnoho mystetstva». (2023). [ICT in the field of musical art] dlia studentiv spetsialnosti 025 «Muzychne mystetstvo» pershoho (bakalavrskoho) osvitnoho rivnia, osvitnoi prohramy 025.00.03 «Instrumentalne vykonavstvo (fortepiano)» ta 025.00.04 «Instrumentalne vykonavstvo (orkestrovi strunni, narodni, dukhovi ta udarni instrumenty)» / rozrob. Tsymbal K. O. *Kyivskiy universytet imeni Borysa Grinchenka*. Kyiv. [in Ukrainian].
7. Spetsyfichni tekhniki hry dlia riznykh toniv i aplikatur tsyfrovyykh saksofoniv. (2024). [Specific playing techniques for different tones and fingerings on digital saxophones]. URL: <https://ua.sunrise-melody.com/info/specific-playing-techniques-for-various-tones-101238020.htm>. [in Ukrainian].
8. Spetsialnyi instrument. Dukhovi instrumenty. (2022). [Special instrument. Wind instruments]: robocha prohrama dlia studentiv spetsialnosti 025 «Muzychne mystetstvo», pershoho (bakalavrskoho) osvitnoho rivnia, osvitnoi prohramy 025.00.04 «Instrumentalne vykonavstvo (orkestrovi strunni, narodni, dukhovi ta udarni instrumenty)» / rozrob. Tsymbal S. V. *Kyivskiy universytet imeni Borysa Grinchenka*. Kyiv. [in Ukrainian].

9. Stepanova A. O. (2020). Metodichni vказivky do vyvchennia dystsypliny «Osnovnyi muzychnyi instrument (saksofon)» [Methodological guidelines for studying the discipline «Main musical instrument (saxophone)»] dlia zdobuvachiv vyshchoi osvity za pershym (bakalavrskym) rivnem zi spetsialnosti 014 «Serednia osvita (muzychne mystetstvo)». Odesa. [in Ukrainian]

10. Du Yinjiao, Liu Yuan. (2023). The use of digital technologies in teaching the saxophone a Chinese conservatory: learning based on the experience of saxophonist. *Interactive Learning Environments*. 32 (2), pp. 1–12. DOI: 10.1080/10494820.2023.2207391.

11. How can digital saxophones be integrated into music education? (2024) / *Sunrise Melody*. URL: <https://www.sunrisemelody.com/info/how-can-digital-saxophones-be-integrated-into-100899095.html>.

12. Miracle S. E. (2015). An exploration of the French and American schools of classical saxophone. Akron: The University of Akron. URL: https://ideaexchange.uakron.edu/cgi/viewcontent.cgi?article=1238&context=honors_research_projects.

Дата першого надходження статті до видання: 05.01.2026

Дата прийняття статті до друку після рецензування: 13.02.2026

Дата публікації (оприлюднення) статті: 27.03.2026

Стаття поширюється на умовах ліцензії відкритого доступу (CC BY 4.0)

